

Oponentský posudek

Lukáš Houdek: *Pahárští Dómové (případová studie dómských komunit v okolí města Bhímatal v indickém státě Uttaráňčal)*, 93 str.

Diplomová práce, Ústav jižní a centrální Asie, FF UK, Praha 2010.

Lukáš Houdek se ve své práci zabývá komunitou dómů v indickém státě Uttaráňčal. Popisuje jejich zvyky, sociální postavení a náboženské představy tak, jak je poznal během svého terénního výzkumu v letech 2009 a 2010. Takto získaná data konfrontuje na mnoha místech s odbornou literaturou, což nabízí zajímavou možnost sledovat změny, které proběhly v této komunitě v poslední době. V závěru své práce poukazuje na některé paralely mezi touto komunitou a některými skupinami Romů z Evropy. Na možný příbuzenských vztah těchto dvou komunit bylo v odborné literatuře poukázáno již v polovině devatenáctého století, a to na jazykovém základě. Diplomant se v rámci této práce snaží najít podobnosti i v jiných oblastech.

Těžiště práce bezesporu spočívá v popisu dómské komunity. Diplomant si sehnal dostupné informace nejen o samotné dómské komunitě, ale také se ji pokusil zasadit do indického kontextu. Přestože pracoval velmi systematicky a pečlivě, lze práci vytknout několik drobných metodických i faktických nedostatků. Tak například v úvodu, kde popisuje metodu své práce, používá termíny *zúčastněný* a *nezúčastněný pozorovatel* a *polostrukturovaný rozhovor*. Jedná se o zavedené způsoby sběru dat, které mají svou historii a techniku a určitě nelze prohlásit: „Zúčastněným i nezúčastněným pozorováním rozumím situace, kdy jsem se na okolních událostech nemusel přímo podílet, ale přesto jsem chování a jednání svých konzultantů sledoval.“ (str. 11). Zde by bylo vhodné metodu výzkumu úžeji definovat na základě některé odborné antropologické nebo sociologické publikace.

Jako jistý nedostatek cítí také to, že si diplomant nenašel více publikací o registrovaných kastách, kterých se v poslední době objevilo velké množství (doporučuji například: Mendelsohn, Oliver, and Vicziany, Marika, 1998, *The Untouchables. Subordination, Poverty and the State in Modern India*. Cambridge University Press; vybrané kapitoly z: Gupta, S. K., 1985, *The Scheduled Castes in Modern Indian Politics: Their Emergence as a Political Power*. Munshiram Manoharlal Publishers, New Delhi, nebo

Michael, S. M., 1999, *Dalits in Modern India*. Vistaar Publications, případně některé další). Tyto publikace by mu více osvětlily situaci nejnižších kast v Indii, a to v mnoha směrech. Místy se totiž při čtení práce může zdát, že popisované aspekty života dómů jsou pro ně typické, ovšem ve skutečnosti se s mnohými těmito aspekty setkáváme prakticky u všech nedotýkatelných kast v Indii (např. oddělené studně, kontakty s vyššími kastami, ať už formou návštěv nebo jinak, atd.). V tomto kontextu také zůstává otázkou, proč diplomant považuje český termín „registrované kasty“ za neodpovídající ekvivalent anglického *scheduled castes* (str. 21). Nikde to nevysvětluje, ani jinou alternativu neuvádí.

Celkově však výzkum působí autenticky a přináší velké množství zajímavých informací ze života dómů v dané oblasti. Je pozoruhodné, že se diplomantovi podařilo shromáždit množství detailních výpovědí i na značně citlivá témata, jako je například otázka vztahu nízkých a vysokých kast, jejich vzájemné interakce v oblasti stolování, návštěv a další.

Na závěr své práce diplomant poukazuje na některé paralely mezi zkoumanou komunitou dómů a komunitami Romů v Evropě. Uvedené paralely jsou spíše obecného rázu a příbuzenský vztah mezi oběma komunitami nemohou prokázat. Zde je nutno říci, že diplomant si je toho vědom a sám v úvodu své práce uvádí, že „nemá ambice původ některých romských zvyklostí a charakteristik v Indii proklamovat. Rád bych jen na některé podobnosti a paralely upozornil a otevřel tak případnou diskusi.“ (str. 8.). Tento cíl práce dozajista splnila.

Z formálního hlediska je jediným, ovšem velmi často se opakujícím nedostatkem celé vypisování citovaného zdroje namísto použití zkratky *Op. cit.* případně *Ibid.* plus odpovídající číslo strany.

Celkově hodnotím práci jako velmi zdařilou a navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze dne 8.9. 2010

Mgr. Pavel Hons, Ph.D.

